

دارقان پەيلىمەن ۇلى بىرلىككە ۇمتىلدى

_____ئوراعا شي جىنيىڭ باستاماشلىدېقەن دارىپتەگەن الەمدىك باسقارۋ كوزقاراسى دۇنيە جۇزىنە تەرەڭ وي سالىدى

□ **شېنخۇا اگەنتىنىڭ تىلشلىرى خان لىياڭ، جىڭ خانگىن، ۋاڭ يايچىن**

بۇل ھالقارالىق ئارتىپ جەدەل رەتتەلگەن وز-گەرىسى ئاۋىرى، بۇل ادامزات وركەينىنىڭ دامۇند-داى، بىرتىندەپ كەمەلدەنۇندەگى شەشۇشى ئسات. دۇنيە جۇزىنە كوز سالساق، ئىرى ەلدەردىڭ تارتىسى شېەلەنىسىپ، ئاستۇرلى ھاۋىپىسىزىك پەن ئاستۇرلى مەمس ھاۋىپىسىزىك ماسەلەسى ارالا-سىپ، ەكونومىكانىڭ قالىپنا كەلۋى دارمەنىسىز كۆيگە ئۇسىپ، الەمدىك، جۇيەلىك ھاۋىپ - قاتەر-دىڭ تولعاى جىيلەپ، الەمدىك باسقارۋدىڭ قىزىل سىغرى كۇن ساينىن جوعارىلاپ، ادامزات قوعامى تاغى دا جول ايرىعنا كەلىپ، جاڭا ۇستانىمەن جول باستاۋعا ۇندەدى.

ادامزاتنىڭ العا باسۇنا تالىپىنىپ، دۇنيە ئجۇزد-نىڭ ۇلى بىرلىگىنە ۇمتىلدى. بۇرىن بولپ كورىلەگەن قاتاڭ سىن - سايبىستار الدىندا، مەملەكەت ئتوراعاسى شي جىنيىڭ دارقان پەيىل ۇستانىپ، بىرگە اقىلداسۇ، بىرگە قۇرۇ، بىرگە يىگىلكەنۇ سىندى الەمدىك باسقارۋ كوزقاراسىن باستاماشلىدېقەن دارىپتەپ، ادامزاتنىڭ ورتاق سىن - سايبىستارىن شەشۇگە جاڭا وي جەلىسىن اشپ، جاڭا جول نىدەپ، دۇنيە ئجۇزىنىڭ باياندى بەيىيتىشلىگى مەن دامۇىن، گۇلدەنۇى مەن العا باسۇىن ىلگەرىلەتۇ ئۇشىن پىدەيالىق وي ازىرلەدى.

باتىلدىقەن جاۋاپكەرشىلىك ارقالاپ، ئاۋىر سۇراۋىنا جاۋاپ بەردى

”دۇنيە جۇزىندەگى ئار ەل تاعدىرلاس السىپ كەمەگە مىنگەن، اساۋ تولقىنداردان ئوتىپ، نۇرلى بو-لاشاققا بىت الۇ ئۇشىن، ئسوز جوق، قىيىندىقتى بىلەك بىرىكتىرە جەتۇ كەرەك، الدە بىرەۋدى تەڭىزگە تاس-تاۋعا ورنۇشلىق قاشاندا قابىل النبىايدى“.

2022 - جىلى 4 - ايدا ئتوراعا شي جىنيىڭ بو - اۋازيا تالقى مىنبەرىنىڭ 2022 - جىلى جىلدىق مەاجىلىد-سىنىڭ اشىلۇ سالىتىندا ”السپ كەمەگە بىرگە شىقۇ“ دەگەن تەئەجۇدى جالعاسترا قولدانۇ ارقىلى ۇزاق ۋاقىت جاھاندانۇ باردىسىن باستان كەشىرگەن دۇنيەدە ئارقايىسى ەلدەر بەيىنەتتە دە، زەينەتتە دە بىرگە بولادى، تەك تاعدىرلاس بولاتىن رەالدىقتى تەرەڭ تانىپ، بەينەتتى دە، زەينەتتى دە بىرگە وتكەرسە عانا قات - قايات سىن - سايبىستاردى، ھاۋىپ - قاتەرلەر-دى جەڭىپ، نۇرلى بولاشاققا بىت الادى دەپ وبراز-دى ايقىن ئتۇسىندىردى.

”دۇنيە ئجۇزىنىڭ اشى - تۇشنىى بىرگە تاتۇىن جەبەۋ ئۇشىن“، ”سەنمىدى بەكەمدەپ، قىيىندىقتى بىلەك بىرىكتىرە جەتۇ“، ”ادامزات بەينەت پەن زەي-ئەتتى بىرگە وتكەرەتىن تاعدىرلاس ورتاق تۇلعا“... نىدەت، ھاۋىپىسىزىك سياقتى كوپتەگەن جاقناعى سىن - سايبىستار الدىندا، ئتوراعا شي جىنيىڭ تۇرلىشە حالد-قمارلىق ورتادا دۇنيە جۇزىندەگى ئار ەلدى قول ۇستاسا نيەتتەس بولۇعا، ۋاقىتتىق قىيىندىقتى بىرگە جەڭگە قايتا - قايتا ۇندەپ، قازىرگى ۋاقىستاعى الەمدىك باسقارۋدىڭ قىزىل سىغىرىن شەشۇگە ايقىن بە-تالىسى كورسەتتى.

كەزەككە دۇنيە ئجۇزىنىڭ وزگەرىسى، ئاۋىردىڭ وزگەرىسى، تارىختىڭ وزگەرىسى بۇرىن بولپ كورلمە-گەن ۇلگىدە جۇرلۇدە. بىرلەسكەن مەملەكەتتىر ئويمە-نىڭ باس ھاتشىسى گۇتتەرەس الەمدىك دامۇدىڭ قىسىل-تايباڭ سانكە” جىتەكەندىگىن ەسكەرتتى.

بۇكل ادامزاتنىڭ ورتاق مۇددەسى مەن ورتاق قۇندىلمەن شىعار ئتۇيىن ئەكەن ئتوراعا شي جىنيىڭ تارىخ زاڭدىلىمەن يگەرىپ، ئاۋىر اعىمىنا ۇيلەسىپ، جاسامپازىدق-پەن ئىرسىپىرا جاڭا ۇستانبەردى، جاڭا باستامالاردى العا قويىپ، ”دۇنيە جۇزىنە نە بولدى، ئبىز قايتەمىز“ دەگەن داۋىرلىك سۇراۋعا جۇڭگو جوياسىن ازىرلەدى.

”بىز بىرگە اقىلداسۇ، بىرگە قۇرۇ، بىرگە يىگە-لىكتەنۇ سىندى الەمدىك باسقارۋ كوزقاراسىنا تاباندى بولپ، الەمدىك سىتەردى ئار ەل ھالقى اقىلداسىپ ئبىر جاقىتى ەتۇگە تاباندى بولپ، الەمدىك باسقارۋ ەرەجەسىنىڭ دەموكراتىيالانۇىن بەلسەنە ىلگەرىلەتۇد-مىز كەرەك“؛

”پىكىرلەسۇگە، قارسىلاسايۇعا، قامال تۇر-عىزۇعا مەمس، قامالدى شاعۇعا، بايالىنىستى زۇۇگە مەمس، توعىسۇعا، سىيسىمىدى بولۇعا، قاقپايلاماۋعا تاباندى بولپ، ئادىل دە تۇراشلى بولۇ ۇستانىمى ارقىلى الەمدىك باسقارۇ جۇيەسىن جاڭغارۇعا جەتەك-تەۋ كەرەك“؛

”دۇنيە جۇزىندەگى ماسەلەلەر قىم - قۇت، كۇردە-لى، ماسەلەلەردى شەشۇدىڭ شىعار جولى — كوپ جاقىت-لىقتى قورعاپ جانە ونى امالياتتا اىگىلەپ، ادامزاتنىڭ

تاعدىرلاس ورتاق تۇلعاىن قۇرۇدى ىلگەرىلەتۇ“؛ ”تۇرلىشە مەملەكەتتەر، تۇرلىشە وركەنيەتتەر ئوزارا قۇرمەت ەتۇ بارسىندا بىرگە دامۇى، ورتاقتىققا ۇمتىلىپ، پارىقتى ساقتاۋ بارسىندا سەلبەسىپ تەڭ يىگىلكىتەنۇى كەرەك“... سان رەتكى ئتۇيىندى جەردى ئداپ باسقان تۇ-سىنىدىرۇلەر سان رەتكى ادال دا شىنايى ۇندەۋ بولدى. ئتوراعا شي جىنيىڭ باستاماشلىدېقەن دارىپتە-گەن الەمدىك باسقارۇ كوزقاراسى ادامزاتنىڭ تاعدىر-لاس ورتاق تۇلعاىن قۇرۇ تۇىن بيبىك ۇستاپ، الەم-دىك باسقارۇ جۇيەسىنىڭ وزگەرىسىنە داۋىرلىك قوز-عاۋشى كۇش ۇستەدى.

ئوزارا قۇرمەت تىىپ، ئادىل دە تۇراشلى، سەل-بەسىپ تەڭ يىگىلكىتەنەتىن جاڭاشا ھالقارالىق قارىم - قاتىناستىڭ ورنانۇىن ىلگەرىلەتتى، جاڭالق اشۇ، ساي-كەستى بولۇ، جاسلى بولۇ، اشىق بولۇ، بىرگە يىگىلكە-تەنۇ سىندى دامۇ ۇستانمىن باستاماشلىدېقەن دارىپتە-دى، ورتاق، كەشىندى، سەلبەسكەن، باياندى ھاۋىپ-سىزدىك كوزقاراسىنا تاباندى بولدى، تەك تۇرىعدا قۇر-مەتتەۋ، تىنىپاقتاسا سەلبەسۇ سىندى ئتارتىپ كوزقاراسىن امالياتتا اىگىلەدى، اشىق، توعىسپالى، ئوزارا ئىيمىدى، تەڭ ۇناتىن سەلبەستىك كوزقاراسىن دارىپتەدى... تالاي جىلدان بەرى جۇڭگو الەمدىك باسقارۇدى كەمەلدەن-دىرۇگە ۇزدىكسىز اقىل - پاراسات قوسىپ، ۇزاق ۋاقىت بەيىت بولاتىن، بىرگە گۇلدەنىپ - كوركەپە-تىن جالىعيا ورتاق دۇنيە ئجۇزىن قۇرۇعا بارعان ساين ايقىندالغان اماليات جولىن كەسىكدەدى.

ئتوراعا شي جىنيىڭ باستاماشلىدېقەن دارىپتە-گەن الەمدىك باسقارۇ كوزقاراسى نەشە ئجۇز جىلدان بەرگى ھالقارالىق ئتارتىپ وزگەرىسىنىڭ ار جاعىندا-عى ازۇلسار السىزىدەردى تارپا باس سالاتىن، بىرەۋگە بىرەۋ كۇن كورسەتپەيتىن كونە ”دۇنيەگە كوزقاراسىنان“ اسىپ ئتۇسىپ، ھالقارالىق قارىم - قا-تىناس نازارباىسىنىڭ تىگ دەڭگەيىن اشتى.

گرەتسىيانىڭ بۇرىنقى زۇڭلىى پاپاندەرۇ بىلاي دەدى: جۇڭگونىڭ الەمدىك باسقارۇ قۇاتناماسى باي دا جان - جاقى، ادامزاتنىڭ تاعدىرلاس ورتاق تۇلعاىن قۇرۇ ارقىلى جۇڭگونىڭ مۇددەسىن دۇنيە جۇزىندەگى ئار ەلدىڭ مۇددەسىمەن بىرگە بايالىنىستىرادى. ھارۋارد داشۇەسى فايىربانك جۇڭگونى زەرەتتەۋ ورتا-لىعىنىڭ اعا زەرەتتەۋشىسى روسى تىرى بىلاي دەپ قا-رادى: ادامزاتنىڭ تاعدىرلاس ورتاق تۇلعاىن تۇغىرناما ەتكەن الەمدىك باسقارۇ جۇيەسى جۇڭگو مەن دۇنيە جۇزىندەگى ئار ەل قاتىناسىنىڭ ۇزاق ۋاقىت دامۇى جوينىدەگى سىرتاەڭيالىق تولعانىستى اىگىلەدى، سونداي - اق ھالقارالىق جۇلگەنىڭ جاڭا ئتارتىبىنىڭ ورنانۇىنا جاڭا قوزعاۋشى كۇش ۇستەدى.

ارمان تۇبىندە جۇزەگە اسدى، تەك قۇلىشنىس توقتاماسا بولغانى. ”جۇڭگو ئار ەلەين بىرگە اقىلد-داسۇ، بىرگە قۇرۇ، بىرگە يىگىلكىكتەنۇ ۇستانمىن بەرىك ۇستانىپ، سەلبەسۇ وي جەلىسىنە نىدەنىس جاساپ، سەلبەسۇ ۇلگىسىندە جاڭالق اشىپ، جاڭا جاعدايداعى كوپ جاقىتلىق امالياتىن ۇزدىكسىز باينۇ-دى قالايدى“.

برىكىس ەلدەرىنىڭ جاڭا دامىتۇ بانكەسى، ازيا نەگىزدىك قۇرىلماىلارعا چارجى قوسۇ بانكەسى سىياقتى جاڭاشا ھالقارالىق قۇرىلمىلاردىڭ اشىلۇنىان ”بىر بەلدەۋ، ئبىر جولدى“ بىرگە قۇرۇدىڭ مول تابىسىنا دەيىن، جۇڭگو جوعارى سايبالى ئتۇزم سىياتتى الەۋ-مەتتىك ونىمەن قامداۋ ارقىلى ھالقارالىق سەلبەستىك-تىڭ جاڭا تۇغىرىن بەلسەنە قۇرىپ، ئوزارا پايدا جەت-كىزىپ، بىرگە يىگىلكىتەنۇدىڭ ”بالكۇلشەسىن“ ۇزدىك-سىز زورايىتىپ، الەمدىك باسقارۇدىڭ ارتۇ مولشىرى رەفورماسىنىڭ جولىنا نىدەنىس جاسادى.

كامبودجا پاتشالىق علمىل اكادەمىياسى ھالقارالىق قارىم - قاتىناستى زەرەتتەۋ ورنىنىڭ باستىعى جين پىڭ بىلاي دەدى: الەمدىك باسقارۇدىڭ قىزىل سىغىرى ۇزدىكسىز ۇلعايغان جاعدايدا، جۇڭگو كوپ جاقىت-لىق پەن جاھاندانۇ سەنىمىن سەرپىلىتىپ، اشىق تا كوپ نەگىزدىك دۇنيە ئجۇزى ەكونومىكاسىن ور-ناۇادا، سىيسىمدىلېقەن ارتاتىن جانە باياندى دامىتىن جاڭا جول اشپ، اناعۇرلم تاماشا ادامزاتنىڭ تاعدىرلاس ورتاق تۇلعاىن قۇرۇدا ايرىققشا ماڭغزدى رول اىقاردى.

كوپكە ورتاق دۇنيەدە جارسىمدى سەلبەسۇدىڭ جاڭا جولىن اشتى

2022 - جىلى 5 - ايدىڭ 31 - كۇنى موھاباسا - ناپروبي تەمىر جولى سالىنعانىان 5 جىل بولدى. ئتورا-عا شي جىنيىڭ كوڭىل بولگەن وسى افرىكانىڭ ”گۇلدەنۇ جولى“ جەرگىلكى بۇقاراعا كوركەم

بولاشاققا بەتتەگەن ئۇمت تەرەزەسىن اشتى.

كەنيانىڭ گۇلىن، شاينى ەكسىپورت ەتەتىن ساۋ-داگەرلەر اناعۇرلم جوعارى ئونمىدى، جىلدام تاسمال تاسلىنە يە بولدى؛ جاساۋشى ساۋداگەرلەردىڭ اينا-لىمعا ئتۇسىرۇ وزىندىك قۇنى تومەندەدى، قامداۋ تىزبەگىنىڭ ونمىدىلىگى جوعارىلادى؛ كەنيا كوپتەگەن ەلمەن ۇلاستى، تۇتاستى جانە ەكونومىكا - ساۋدا بارسى - كەلىسى ۇزدىكسىز كۇشىدى — ”مەملەكەت-تەردى تۇتاستىرىپ، گۇلدەنۇگە بەت الۇ“ سىندى پويىز ۇرانى رەالدىققا اينالدى. جۇڭگو جوباسى بىرگە دامۇدىڭ گۇلدەنۇ جولىن باستاماشلىدېقەن دارىپتەدى.

”اسقاق مۇرات بولغاندا، دۇنيە كوپكە ورتاق بولادى“، سوناۋ 2000 نەشە جىلدىڭ الدىندا - اق جۇڭگونىڭ بۇرىنقى ئىندىشپاندىرى الەم ۇلى بىرلىگە-نىڭ كەمەلدى كورىنىسىن تەرەڭ سۇيىسپەنشىلكپەن سۇرەتتەگەن، بۇل جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ جان تامىرىنا سىڭگەن رۇحانى تالىپىنسىقا دا اينالدى.

”ئار ەل بىرگە دامىسا عانا ناعىز دامىعاندىق بولپ تابىلادى، كوپىشلىك بىرگە بايىسا عانا ناعىز بايعاندىق بولپ تابىلادى“. ”ادامزاتنىڭ بايقىتا تالىپتۇ جولىندا ئبىر ەلدىڭ، ئبىر ۇلتنىڭ دا قاعىس قالۇنا بولمايدى“. بۇل بۇگىنگى تاڭدادى جۇڭگو-لىقتاردىڭ ئوز قۇلىشنىسىمەن اناعۇرلم باقىتتى تۇرمىس جاراتمەن بىرگە، دۇنيە جۇزىندەگى ئار ەلدىڭ بىرگە دامۇىن بار كۇشمەن ىلگەرىلەتۇنىڭ دە اۋەلگى ارمانى بولدى.

جۇڭگو ھالقارالىق پىچورت كورمەسى، جۇڭگو پىچورت - ەكسىپورت ناۋارلار جارمەڭگەسى، جۇڭگو ھالقارالىق قىزمەت وتەتۇ ساۋدا جارمەڭگەسى، جۇڭگو ھالقارالىق تۇتىنۇ بۇيىمدارى كورمەسى توتۇ-رەكتىڭ ئتورت بۇرىشىنان كەلگەن ئوقناققاردى. دوس-تارىدى قارسى الدى؛ جۇڭگو - افرىكا سەلبەستىك تالقى مىنبەرى، جۇڭگو - ورتا، شىعسى ەورۇپا مەملە-كەتتەرى سەلبەستىك مەھجىزىمى سىياقتىلار ۇزدىكسىز تەرەڭدەدى، ناقىتلاندى؛ ”ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جولدى“ جوعارى ساپادا بىرگە قۇرۇ شىمسى افرىكادا العاشقى جوعارى جىلدامدىقتى تاس جول بولۇعا، مالدىۋىتا ال-ھاشقى تەڭىز اتتاعان ۇلكەن كوپىرى بولۇعا مۇمكىند-دىك جاسادى... دامۇدىڭ ورتاق تانىمىن ۇيىستىرىپ، دامۇدىڭ بىرىككەن كۇشىن توپتاپ، جۇڭگو دۇنيە جۇزىندەگى ئار ەلمەن بىرگە ورتىاق دامۇدىڭ ”سىمفونىياسىن“ شىعانداتتى.

نىدەتتەن كەينىگى داۋىردە وختۇستىك پەن سول-تۇستىكتىڭ ارانىنىڭ ۇلعايىپ، دامۇ سەلبەستىگى قوز-عاۋشى كۇشىنىڭ السىرەۋىنە قاراتا، ئتوراعا شي جىنيىڭ الەمدىك دامۇ باستاماسىن العا قويىپ، ھال-لىقارالىق دامۇ سەلبەستىگىن جەبەپ، 2030 - جىلعا دە-يىنگى باياندى دامۇ نىسانسىن جۇزەگە اسرۇعا جاڭا قوزعاۋشى كۇش ۇستەدى.

جۇڭگو جوباسى جارسىمدى سەلبەسىپ بىرگە ئۇمىر سۇرەتىن بەيىتتىشلىك ۇستانمىن اىگىلەدى. سان - ساناقسىز ئاستۇرلى جانە ئاستۇرلى مەمس ھاۋىپىسىزدىك قاتەرى الدىندا، ئتوراعا شي جىنيىڭ تايانۇدا عانا الەمدىك ھاۋىپىسىزدىك باستا-ماسىن العا قويىپ، دۇنيە جۇزىندەگى ەلدەردى قار-سلاساپاي، قايتا پىكىرلەستىن، وداق قۇرماي، قايتا سەرىك بولاتىن، نەكەشە تىرەسپەي، قايتا بىرگە يىگە-لىكتەنەتىن جاڭاشا ھاۋىپىسىزدىك جولمەن جۇرۇگە ۇندەپ، ھالقارالىق قاقىتسىستاردىڭ قاينارىن جويىپ، دۇنيە ئجۇزىنىڭ باياندى تىنىششەن جۇزەگە اسرۇعا جاڭا بەتالىسى ازىرلەدى.

الەمدىك ھاۋىپىسىزدىك باستاماسىنىڭ استارىندا ماپەگى قالىڭ جۇڭگونىڭ ”جارسىمدى سەلبەسۇ“ ما-دەنيەتتى جاتىر. الەمدىك ھاۋىپىسىزدىك باستاماسى الەمدىك ھاۋىپىسىزدىك قىسپاعىن شەشەتتىن جالىپ تۇلعالق وي جەلىسىن، جارسىمدى سەلبەسۇ پىدەيا-سىن، ديالەكتىكا قاعىداسىن قامتىپ، جۇڭگولىقتار-دىڭ بەيىتتىشلىكتى قورعاۋعا شەبەر تاڭداۋلى ئاستۇرلى اقىل - پاراسات ئمانىن اىگىلەدى. ”الەمدىك ھاۋىپىسىزدىك باستاماسى دۇنيە ئجۇ-زىن اناعۇرلم ورنىقتىرا تۇسىدى“، ”دۇنيە ئجۇزى اناعۇرلم ئادىل دە ۇيلەسىدى جاڭاشا ھاۋىپىسىزدىك باسقارۇ جۇيەسىن ورناتۇ ئۇشىن، الەمدىك ھاۋىپىسىز-دىك باستاماسى بويىنشا ارەكەت ورستەتۇى كەرەك“، الەمدىك ھاۋىپىسىزدىك باستاماسى ھالقارالىق قوعامە-نىڭ جاپباي ئۇن قوسۇننا قول جىتكىزدى.

ۇكرائىنا داعدارىسى دۇنيە جۇزىنە اسەر ەتتى، جۇڭگو جاق باستان - ايباق بەيىتتىشلىك جاعىندا تۇرىپ، دۇرىس پەن بۇرىستى تىناقى ەتىپ، ويبەكىتۇ-تىك ادىلدىككە بويىسۇنىپ، ىلگەرىندى - كەپىندى 5 تۇرىعى مەن ادامگەرشلىك داعدارىستى باسەيتەتىن باستامانى العا قويىپ، داعدارىستى شەشىپ، جاعدايدى

باسەيتۇگە جۇڭگو اقىل - پاراساتىن ارناپ، ھالقارالىق قوعامنىڭ اسىرەسە، قالىڭ وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەردىڭ بارىنشا تۇراقتاندىرۇىنا يە بولدى. پالەستىنا ماسەلىسىن شەشۇدەگى 4 ئتۇيىندى قۇاتتامانى، ورتا شىعستىڭ بەيىتتىشلىگىن، ورنىقتىلد-مەن جەبەۋەدى 5 ئتۇيىندى باستامانى العا قويۇدان يىراننىڭ يادرو ماسەلىسى جونىندەگى جالىپ بەتتىك كەلىسىمدى قالىپنا كەلتىرىپ، ۋادەنى ورنىداۋ كەلىس-سوزىن بەلسەندى ىلگەرىلەتۇگە دەيىن، سان - ساناق-سىز قولماتالى ماسەلەلەر الدىندا، جۇڭگو باتىلدىقپەن بەيىت تىلدەسۇ جاعىندا، ادىلدىك، تۇراشلىدىق جا-مىندا تۇرىپ، ھالقارالىق قارىم - قاتىناس پەن الەم-دىك باسقارۇعا ۇزدىكسىز قىمباتتى ”جارسىمدىلىق كۇشىن“ ۇستەدى.

جۇڭگو جوباسى تىلدەسۇ، كەڭەسۇ سىندى قاتار تۇرۇ جولىن بەينەلەدى. ”دۇنيە جۇزىندە ماسەلەلەر كويەيىپ ۇلعايا ئتۇستى، الەمدىك سىن - سايبىستار كۇن ساينىن ارتا تۇسۇدە، مۇنى كەڭەسۇ، سەلبەسۇ ارقىلى شەشۇگە ئىيسىپىز“. 2020 - جىلى 9 - ايدا ئتوراعا شي جىنيىڭ بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمى قۇرىلغاندىغىنىڭ 75 جىلدىمەن ەسكە الۇ باسشىلار باس قوسۇندا ھالقار-داى سىتەردى ”كوپىشلىك اقىلداسىپ سىتەۋگە“ ۇد-دەدى. وسى ئبىر كوپ جاقىتلىقتى جۇڭگو بەينەلەۋى ھالقارالىق قارىم - قاتىناستىڭ دەموكراتىيالانۇنىڭ شىندىمەن ئتۇسىندىرىپ، جۇڭگونىڭ ھالقارالىق باسقارۇ جۇيەسىنىڭ وزگەرىدىسىن ىلگەرىلەتۇدەگى تەرەڭ تولعانىسىن قامتىدى.

ھالقاراداعى وكتەمىدىكتىڭ، سىڭغار جاقىتلىقتىڭ كەرعار وزىرلىعى الدىندا، ئتوراعا شي جىنيىڭ دۇنيە ئجۇزىنىڭ كەلەشەك تاعدىرىن ئار ەل بىرگە يىگەرۇ تىيىستىگىن، ناعىز كوپ جاقىتلىقتى امالياتتا اىگىلەۋ كە-رەكتىگىن اتاپ كورسەتتى؛ ”ئبىر ەلدىڭ جەكە دارا يەدەنۇنى“، ”بىرنەشە جاق بىرگە باسقارۇ“ سىندى قاتە نىسايعا مەڭزەس، ئتوراعا شي جىنيىڭ ”قاعىدانى ھالقارالىق قوعام بىرگە جاساۋى تىيسىتىگىن، ال كەينىڭ بىلەگى جۇان، كۇشى مەعم بولسا، سونىڭ ايت-قانى ەسەپ بولماۋى كەرەكتىگىن، ئىتتىپ، قولدانىم-پازدىقپەن، قوس ولىشەمەن اينالىسىپ، ۇيلەسسە قول-دانىپ، ۇيلەسپەسە ناستاۋعا بولمايتىندىمەن“ اتاپ كورسەتتى؛ ھالقارالىق باسەكە، قاجالسى جوعارىلاپ، ھالقارالىق سەنىمدىلىك پەن سەلبەستىك جەمىرلىگەن جاعداي الدىندا، ئتوراعا شي جىنيىڭ ئار ەلدى - بىىر - ئبىرىن قۇرمەتتەتۇدى، ئوزارا سەنىمدىلىكتى الدىڭعى ورنىغا قويىپ، تىلدەسۇدەن، اقىلداسۇدان پايدىالانىپ، ورتاقتىققا ۇمتىلىپ، پارىقتاردى ساقتاۋعا، ورتاقىقتار-دى شوعىر لاندىرىپ، ايرىماشلىقتاردى جويۇعا تاباند-دى بولۇعا“ ۇندەدى.

جۇڭگونىڭ الەمدىك باسقارۇ كوزقاراسى باستان - ايباق پىكىرلەسۇگە، قارسىلاسايۇعا، سىيسىمدى بولۇعا، قاقپايلاماۋعا تاباندى بولپ، مۇددەلەر توعىسۇىن قۇلىشنا ۇلعايتىپ، ەڭ ۇلكەن سەنتىرلەس شەڭبەر سىزدى. افرىكا وداعى كوميتەتىنىڭ بۇرىنقى ورنىباسار ئتوراعاسى مۇەنچا بىلاي دەدى: ئتوراعا شي جىنيىڭنىڭ ادىل دە ۇيلەسسە-دى ھالقارالىق سايباسى، ەكونومىكانىڭ جاڭا ئتارتىتىن ورناتۇ جوينىدەگى قۇاتتاماسى ھالقارالىق قوعامنىڭ جاپباي قولدانۇىنا يە بولدى.

تاعدىرلاس بولپ، وركەنيەتتىڭ جاڭا تاراۋىن جازدى

جۇنىقتا «تەرەزەنىڭ سىرتى كوك جۇلدىز» اتتى ”عارىشتىق كىنو“ جەلىنى جاردى. شىنجۇ — 13تىلىڭ عارىشكەرى الەم گەڭىستىگىندە تۇرىپ، وزدەرىنىڭ نازارىنداعى وسى كورىكتى كوك ئتۇستى عالماشاردى، ادامزاتنىڭ ورتاق ئارى جالغىز مەكەنىن سۇرەتكە ئتۇسىردى.

عارىشكەردىڭ نازارى ادامزاتقا تەرەڭ وي سالادى: شەكسىز دە شەتسىز الەمدە ادامزاتتى وسى كوك ئتۇستى عالماشاردا ياس قوسۇعا جازىپتى، بوران - شاشىندى بىرگە وتكەرىپ، قول ۇستاسا العا ىلگەرلەپ، باقىتتى دا جارسىمدى ادامزات وركەنيە-تىن بىرگە جاساماۋعا سىلتاۋ جوق. كوشپەلى بۇلت كوز الدىن توسسا دا قورنىقپاي، بۇلتى سىرىپ كۇندى كورۇگە شەبەر بولدى. ئتوراعا شي جىنيىڭ باستاماشلىدېقەن دارىپتەگەن الەمدىك باسقارۇ كوزقاراسى تاعدىرلاس بولغان ”بۇكل ادامە-زاتتىق كوز ايبانى“ باستاپ، وزگەرىس پەن الاساپىراند-دىق ارالاسقان دۇنيە جۇزىنە بىرگە العا باسۇدىڭ رۇحانى بىرىككەن كۇشىن ۇيىستىردى.

نىدەتكە قارسى اتتانۇدىڭ ھالقارالىق سەلبەس-تىك بەتالىسىنا جەتەكشىلىك ەتىپ، دۇنيە جۇزىمەن نىدەتكە قارسى اتتانۇدىڭ تەخنىكاسى مەن تاجىرىيەسىن

ورتاقتاسىپ، ادامزاتنىڭ دەنساۇلىق ساقتاۋ، سالامات-تىق ورتاق تۇلعاىن قۇرۇدى ىلگەرىلەتتى؛ كلىمات وزگەرىسىنىڭ سىن - سايبىستارىنا بەلسەنە توتەپ بەرىپ، جەر شارنىڭ تاعدىرلاس ورتاق تۇلعاىسنى قۇرۇدى ىلگەرىلەتتى؛ دۇنيە جۇزىمەن كەدەيلىكتى ازايىتۇ تاجىرىيەلەرىن ورتاقتاسىپ، قالىڭ وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەردىڭ، اسىرەسە، ەك دامىماعان ەل-دەردىڭ كەدەيلىكتى جويۇننا قولداۋ كورسەتتى جانە كومهكتەستى... ”بارلىعى مىنىڭ باۋىرىم“ دەيتىىن الەمدىك نىتا - نىقلاسى جۇڭگونىڭ ھالقارالىق ئمورال جاۋاپكەرشىلىگىن ارقالاۋدادى بىىر - بىرلەگەن ناقتى ارەكەتتەرىندە اىگىلەندى.

ۆەنەسۇەلا جاتمان گۇلدەنگەن ەكونومىكالىق تۇلعالاردىڭ دامۇى جوينىدەگى جوعارى دارەجەلى زەرەتتەۋ ورتالىعىنىڭ علمىي زەرەتتەۋگە جاۋاپتى مەڭگەرۇ-شىسى ئۇس دەل گاررو بىلاي دەدى: جۇڭگو ئس جۇ-زىندىك ارەكەتتى ارقىلى ادامزات تاعدىرلاس ورتاق تۇلعا ۇستانمىن امالياتتا اىگىلەپ، الەمدىك باسقارۇدا بارغان ساين ماڭغزدى رولىن ساۋلەلەندىرىۋدە.

دۇنيە جۇزىنە اينالا كوز جىبەرىسەك، كەيبىرەۋ-لەر ”وركەنيەتتەر قاقىتسىسى ئپاتۇاسى“، ”ناسىلدىك ارتقىشلىق ئپاتۇاسى“، ”تۇزىمىدىك قارسلاسۇ ئپاتۇا-سى“ سىياقتىلار ارقىلى سىڭغار جاقىتلىقتى، وشىبەندىلىك-تى تۇندانتىپ، يىدەولوگىيالىق قارسلاسۇعا ايتاقتاپ، دۇنيە ئجۇزى ئدوپ كەلگەن بولشەكتەنۇ، قارسلاسۇ ھاۋىپ - قاتەرىن شىبەلنىستىردى.

”ئبىز تەرەزەسى تەڭ بولۇدى جانە قۇرمەت مەتۇدى ۇستانىپ، تاكايپيارلىقتى جانە سىڭغار جاقىتلى كوزقاراسى تاستاپ، ئوز وركەنيەتتىمىز بىن باشقا ور-كەنيەتتەردىڭ ايرىماشلىعى جوينىدەگى تانىمىمىزدى تەرەڭدەتەپ، تۇرلىشە وركەنيەتتەردىڭ اۋىسى - كۇيى-سىن، تىلدەسۇىن، جارسىمدى بىرگە ئۇمىر سۇرۇىن ىلگەرىلەتۇىمىز كەرەك“. مەيىرلى سوزدەر جۇڭگو باسشىسىنىڭ اشىق وركەنيەت كوز ايباسى مەن دۇنيە ئجۇزىنىڭ ۇلى بىرلىگىنە ۇمتىلۇ سىندى الەمدىك نىتا - نىقلاسىن اىگىلەدى.

5000 جىلدىق تەرەڭ قاتپارلى مادەنيەت ماپەگى جۇڭخۇا وركەنيەتىنىڭ ئبارىن تۇگەل قامتىغان اشىق پەيىلىن سومداپ، مەيىرىاندىقتى دارىپتەيتىن، ھالىقتى نەگىز ەتۇگە ئمان بەرەتىن، الدالدىقتان اينىمايتىن، تۇ-راشلىدىقتى قاستەرلەيتىن، جارسىمدى سەلبەسۇدى ار-داقتايتىن، ۇلى بىرلىككە ۇمتلاتىن رۇحانى ماپەگىن ۇيىستىرىپ، جۇڭگو وركەنيەتىنىڭ تەرەڭ قات